

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9217/2547

นางอัญชลี ทองศรีโจทก์ พันโทสุเทพ ทองศรีผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1716, ป.พ.พ. มาตรา 1727

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.พ.พ. มาตรา 1716 บัญญัติว่า หน้าทีผู้จัดการมรดกที่ศาลตั้ง ให้เริ่มนับแต่วันที่ได้ฟังหรือถือว่าได้ฟังคำสั่งศาลแล้ว และมาตรา 1728 (2) บัญญัติว่า ผู้จัดการมรดกที่ศาลตั้งต้องลงมือจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เริ่มหน้าที่ผู้จัดการมรดกตามมาตรา 1716 เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องและผู้คัดค้านให้เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกัน คงมีแต่ฝ่ายผู้ร้องที่ชวนชวายจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกและติดต่อฝ่ายผู้คัดค้านเพียงฝ่ายเดียวแม้ผู้คัดค้านพอมีเหตุผลในข้อขัดข้อง โดยเฉพาะกรณีที่ไม่ไปตามนัดเพื่อร่วมจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย เพราะเหตุติดไปท่องเที่ยวตามที่ได้อื้อตัวทัวร์ไว้วงหน้า แต่เมื่อผู้คัดค้านตอบขัดข้องแล้ว ก็น่าจะเป็นฝ่ายกำหนดวันสะดวกแจ้งแก่ฝ่ายผู้ร้องบ้าง หาใช่ถือเป็นการระงับหน้าที่ของผู้ร้องฝ่ายเดียวไม่ เพราะเป็นการหน้าที่ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำการกิจให้ลุล่วง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงที่ว่าเมื่อผู้ร้องได้จัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกของผู้ตายเสนอศาลชั้นต้น ซึ่งผู้คัดค้านได้ไปขอถ่ายสำเนาแล้วคงค้านแต่เพียงทรัพย์สินรายการเดียวว่าไม่ใช่มรดกของผู้ตาย หากเป็นทรัพย์สินของผู้คัดค้านและเบิกความรับว่าทรัพย์สินมรดกของผู้ตายทั้งหมดอยู่ในความครอบครองของผู้ร้อง กับตอบคำถามค้านทนายผู้ร้องโดยรับว่าผู้คัดค้านไม่ได้เข้าเกี่ยวข้องกับกิจการร้านค้าของผู้ตายนับแต่ปี 2541 และผู้คัดค้านมีอายุถึง 80 ปี ในปี 2547 แล้วเช่นนี้ หากยังคงให้เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน การจัดการมรดกจะยังคงมีปัญหาและไม่ลุล่วงตามที่ควรกรณีจึงมีเหตุสมควรที่จะถอนผู้คัดค้านจากการเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกับผู้ร้องตาม ป.พ.พ. มาตรา 1727 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งถอนผู้คัดค้านจากการเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย โดยให้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายแต่เพียงผู้เดียว ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องขอของผู้ร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นที่ยุติว่า นายรุ่งโรจน์ ถึงแก่ความตาย ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องในฐานะภริยาและผู้คัดค้านในฐานะบิดาของผู้ตายเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน คดีถึงที่สุดแล้วมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่ากรณีมีเหตุที่ควรถอนผู้คัดค้านจากการเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกันกับผู้ร้องหรือไม่ ผู้ร้องมีตัวผู้ร้อง นายทรงพล ทนายผู้ร้อง และนายเชษฐ ลูกจ้างผู้ร้องมาเบิกความว่า หลังศาลมีคำสั่งตั้งให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกัน ผู้ร้องได้ติดต่อผู้คัดค้าน 3 เรื่อง เรื่องแรกเกี่ยวกับการออกหนังสือคู่มือประจำปีนกล่าวคือ ผู้ตายขายโคดำ การนำเข้าอาวุธปืนให้กับร้านปืนโยธิน และต่อมาทางร้านปืนโยธินได้จำหน่ายอาวุธปืนที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศตามโคดำของผู้ตายให้กับลูกค้านาม 10 ราย จึงทำหนังสือให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านในฐานะผู้จัดการมรดกร่วมกันของผู้ตายลงนามในหนังสือมอบฉันทะ ดังรายละเอียดตามเอกสารหมายเลข ร.21 ถึง ร.23 โดยผู้ร้องให้นายเชษฐนำเอกสารไปให้ผู้คัดค้านลงนาม แต่ผู้คัดค้านไม่

ยินยอมลงนาม เรื่องที่ 2 คือเมื่อเดือนมีนาคม 2543 หลังจากที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกันแล้วผู้ร้องได้ทำบัญชีทรัพย์สินพร้อมมีจดหมายลงทะเบียนเชิญผู้คัดค้านมาประชุมเพื่อการจัดการมรดกในวันที่ 5 เมษายน 2543 แต่ผู้คัดค้านไม่ยอมเซ็นชื่อรับจดหมาย ในวันที่ 30 มีนาคม 2543 ทนายผู้ร้องจึงโทรศัพท์แจ้งให้ทราบ แต่ผู้คัดค้านอ้างว่าไม่ว่างในช่วงดังกล่าว ในวันที่ 10 เมษายน 2543 ฝ่ายผู้ร้องจึงทำบัญชีทรัพย์สินมรดกแสดงต่อศาลชั้นต้นรายละเอียดปรากฏตามเอกสารหมายเลข ร.13, ค.24 เรื่องที่ 3 ผู้ร้องได้ไปยื่นขอทำใบอนุญาตค้าอาวุธปืน แต่ผู้คัดค้านไปคัดค้าน ทำให้ทางราชการไม่ออกหนังสืออนุญาตโดยอ้างว่ากรณียังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิของทายาท ฝ่ายผู้คัดค้านมีตัวผู้คัดค้านนายวิชาญ ทนายผู้คัดค้าน นายสนิท นางอัมพร และนางอำไพ ซึ่งทั้งสามเป็นบุตรของผู้คัดค้านนายสถาปัตย์ มาเบิกความต่อผู้ร้องว่าเหตุที่ผู้คัดค้านไม่ยอมลงชื่อในเอกสารออกหนังสือคู่มือประจำปีตามที่ผู้ร้องติดต่อมาเพราะตรวจสอบแล้วปรากฏว่าอาวุธปืนดังกล่าวทำการซื้อขายกันในระหว่างที่กำลังมีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในคดีร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายส่วนเหตุที่ผู้คัดค้านไม่ไปตามนัดเพื่อจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกเพราะผู้คัดค้านซื้อตัวไปท่องเที่ยวภาคใต้กับคณะทัวร์ไว้แล้วก่อนหน้านี้ สำหรับที่ผู้คัดค้านไปคัดค้านการขอใบอนุญาตค้าอาวุธปืนของผู้ร้องนั้น เพราะผู้คัดค้านก็ประสงค์จะได้ใบอนุญาตค้าอาวุธปืนเช่นกัน พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1716 บัญญัติว่า หน้าที่ผู้จัดการมรดกที่ศาลตั้งให้เริ่มนับแต่วันที่ได้ฟังหรือถือว่าได้ฟังคำสั่งศาลแล้ว และมาตรา 1728 บัญญัติว่าผู้จัดการมรดกต้องลงมือจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกภายในสิบห้าวันนับแต่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งผู้ร้องและผู้คัดค้านให้เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกัน คงมีแต่ฝ่ายผู้ร้องที่ชวนขวยจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกและติดต่อฝ่ายผู้คัดค้านเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งแม้ผู้คัดค้านพอมิเหตุผลในข้อขัดข้อง โดยเฉพาะกรณีที่ไมไปตามนัดเพื่อร่วมจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกของผู้ตายเพราะเหตุติดไปท่องเที่ยวตามที่ได้ซื้อตัวทัวร์ไว้ล่วงหน้า แต่เมื่อผู้คัดค้านตอบขัดข้องแล้ว ก็น่าจะเป็นฝ่ายกำหนดวันสะดวกแจ้งแก่ฝ่ายผู้ร้องบ้างหาใช้ถือเป็นภาระหน้าที่ของผู้ร้องฝ่ายเดียวไม่ เพราะเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำการกิจให้ลุล่วง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประกอบผู้ร้องได้จัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกของผู้ตายเสนอศาลชั้นต้น ซึ่งผู้คัดค้านได้ไปขอถ่ายสำเนาตามเอกสารหมายเลข ค.24 แล้วคงคัดแต่เพียงทรัพย์สินรายการที่ 5 คือ ตู้เหล็ก 1 ใบว่าไม่ใช่มรดกของผู้ตาย หากเป็นทรัพย์สินของผู้คัดค้าน และเบิกความรับว่าทรัพย์สินมรดกของผู้ตายทั้งหมดอยู่ในความครอบครองของผู้ร้อง กับตอบคำถามค้านทนายผู้ร้องโดยรับว่าผู้คัดค้านไม่ได้เข้าเกี่ยวข้องกับกิจการร้านค้าอาวุธปืนของผู้ตายนับแต่ปี 2541 และผู้คัดค้านมีอายุถึง 80 ปี ในปี 2547 แล้วเช่นนี้ หากยังคงให้เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน การจัดการมรดกจะยังคงมีปัญหาและไม่ลุล่วงตามที่ควร กรณีจึงมีเหตุสมควรที่จะถอนผู้คัดค้านจากการเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกับผู้ร้อง ทั้งนี้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1727 วรรคหนึ่ง" พิพากษากลับให้ถอนผู้คัดค้านออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกับผู้ร้อง

องค์คณะ

เกรียงชัย จิงจตุรพิธ · วิชัย วิวิตเสวี · สรรวจ อุดมทวี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/9217/2547>